

Nr 435

Av herr Larsson i Umeå m. fl., *angående omställningsbidraget till äldre småbrukare m. fl.*

(Lika lydande med motion nr 371 i Första kammaren)

Äldre arbetare som blivit arbetslösa i samband med strukturrationaliseringar och företagsnedläggningar har visat sig vara särskilt svåra att på nytt återföra till arbetsmarknaden. Det omställningsbidrag för äldre arbetskraft som genomfördes vid 1968 års riksdag medger ökade möjligheter att ekonomiskt sörja för dem som inte kan återanpassas i arbete. Ett av villkoren för att erhålla detta stöd är att vederbörande skall stå till arbetsmarknadens förfogande, d. v. s. han skall vara beredd att ta av arbetsförmedlingen erbjudet lämpligt arbete. Detta villkor innebär, att om en äldre jordbrukare eller hantverkare vill erhålla detta stöd måste han upphöra med sitt jordbruk eller hantverk.

I många fall kan äldre arbetskraft inte omskolas och förflyttas. Det är särskilt fallet med personer som endast har något eller några år kvar till pensionsåldern. De kan alltså stå till förfogande endast för den lokala arbetsmarknaden. När denna arbetsmarknad inte kan erbjuda någon sysselsättning, som fallet ofta är i glesbygderna, saknar villkoret att den som erhåller omställningsbidraget skall stå till arbetsmarknadens förfogande praktisk betydelse. Resultatet blir att stödet kommer att utgå tills vederbörande uppnår pensionsåldern.

Det kan därför med skäl ifrågasättas, om det inte ur såväl samhällets som den enskilde stödtagarens synpunkt vore fördelaktigt om det vore möjligt att i vissa fall ge dispens från detta krav och i stället ge ett mindre omställningsbidrag. Genom en sådan uppmjukning av bestämmelserna kunde en småbrukare få möjlighet att själv välja mellan att lämna sitt jordbruk och erhålla helt bidrag eller fortsätta med småbruket, få en del av sin försörjning därifrån och nöja sig med ett mindre bidrag. Denna möjlighet bör givetvis också medges andra personer i samma situation, exempelvis en äldre hantverkare eller innehavare av en liten lanthandel med låg avkastning. Om inte denna valmöjlighet medges, är det risk för att omställningsbidraget i vissa fall kommer att uppfattas som en subventionering av nedläggningen av ortens lanthandel, d. v. s. motsatsen till att underlätta glesbygdens varuförsörjning.

Det är självklart att en valmöjlighet av det slag som här föreslås kommer att medföra vissa administrativa besvärligheter. Men om man tillämpar

principen att denna rätt att välja ett mindre stöd och fortsätta med jordbruket eller rörelsen skall ifrågakomma endast när kravet att vederbörande skall stå till arbetsmarknadens förfogande inte innebär annat än att bidragstagaren tvingas gå sysslolös bör svårigheterna vid bedömningen inte bli större än att de kan övervinnas. Fördelarna både för det allmänna och för den enskilde bidragstagaren bör bli så stora att de mer än väl uppväger det merarbete som myndigheterna orsakas genom att denna valmöjlighet medges.

Med stöd av ovanstående hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag till sådan ändring av villkoren för erhållande av omställningsbidraget att äldre småbrukare och därmed jämställda, som är hänvisade till en lokal arbetsmarknad med undersysselsättning, medges rätt att välja att fortsätta med jordbruket eller rörelsen, erhålla en del av sin försörjning därifrån och i stället nöja sig med ett mindre bidrag.

Stockholm den 27 januari 1969

Sigvard Larsson (fp)
i Umeå

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården

Rolf Sellgren (fp)
